

Mor Lenas Stuga

Mor Lenas stuga är en mycket liten stuga på ett par kvadratmeter, gjord av fältsten och med grästak, byggd på fastlandet invid Sotekanalens. Sannolikt så byggdes stugan någon gång under sillperioden under sillperioden 1747-1808. Under den tiden fanns ännu inte Sotekanalens. Enligt uppgift så skulle det funnits ytterligare stugor av samma typ i närheten, men vilka försvann i samband med kanalens byggande.

Vad som är dokumenterat är att där bodde en kvinna, som hette Carolena Andreasdotter född 1825, och bodde i stugan under andra hälften av 1800-talet. Hon kallades allmänt för enbart "Lena" varför stugan fick namnet "Lenas stuga". Hon hade två söner Alfred och Anders. De försörjde sig på vad havet gav och drygade ut kosthushållet med att "vruga". Det är väl allmänt att kustborna runt vår långa kust drygade ut hushållskassan med att ta vad havet gav även i form av vrakgods. Många berättelser har skrivits om vad sjöfolk kunde råka ut för när havet stormade som värst. Att det var ett välkommet tillskott är inte att ta miste på. Därom vittnar den gamla ramsan:

"Oh, Herre Jesus hör vår bön,
släck fyren uppå Väderön.

Sänd skeppen hit från fjärran länder,
de vrak må bli vid våra stränder."

MOR LENAS STUGA INVÄNDIGT

Efter att båda sönerna omkommit vid fiske kort tid efter varandra, försörjde sig "mor Lena" genom att spinna, sticka strumpor och baka tunnbröd i gårdarna. Hennes brödkavel finns numera bevarad i Hunnebo Gammelgård.

När "mor Lena" gått bort 1901-06-10, flyttade, "Pascha" med familj in i stugan, som inte består av mer än ett rum, en långbänk och en spiselhäll. "Paschans" riktiga namn var Johan Alfred Larsson, men han kallades allmänt för "Pascha". kanske var det för att han gick kring och berättade "paschaser", historier och uppdiktade händelser.

"Paschan" var född och uppväxt på Bohus-Malmön, men förälskade sig i en flicka, Helena, från Hunnebotrakten och flyttade dit. De fick tre barn, Carl, Oskar och Henrik. Barnen var dem mycket kära. "Paschan" försörjde sig genom att gå i gårdarna och berätta om vad som hade tilldragits sig i trakterna. På det sättet fick han mat och kanske något att ta med sig hem till de sina. Som nyhetsförmedlare var han alltid välkommen oförarglig som han var. Visserligen kunde han skrämman vettet ur barnen när han kom, trasig och med ansiktet igenväxt med skägg, alltid med en säck på ryggen vid sina vandringar och högljutt pratande med sig själv. Alla visste vem han var och vad hans besök gällde så han behövde aldrig tiggas. Hans ödmjukhet visste inga gränser och hans ordval var väl inte de bästa. Vid ett besök hos Carl Christensson i Ödby blev hans korta inledningsfras: " Jag skall hälsa att min hustru har avlidit" .

Efter Helenas död 1920 blev "Paschan" ensam varför han togs in på "hemmet" i Assleröd. Där blev han till sin död 1928. Att längtan till sin stuga vid skutviken var stor kan vi förstå av att "Fattigvårdsstyrelsen" i Askum tvingades besluta riva ned taket på stugan för att den skulle bli obeboelig så "Pascha" inte kunde flytta tillbaka. Ett uttryck av honom, som bevarats i folkminnet är, "Ja, inte är jag mätt, men jag är törstig".

Stugan har sedan dess blivit restaurerad och ligger nu vid kanalen som ett minnesmärke över svunna tider. Nog var livet kargt och hårt för de som levde här, men trots allt var det ett hem, med tak över huvudet och värme när stormen tjöt och snön yrde runt stugknuten. Ingen som passerar kanalen kan ungå att lägga märke till den lilla stuga som klänger likt en fågelholk utmed bergskanten. Hälsa den med vördnad och ta emot dess vittnesbörd om hur man levde förr.

Sammanställt av

Carl-Johan Starck